

žovatí tu okolnost, že při směně každý ze smluvníků snaží se oceniti předmět, který on ku směně nabízí, co nejvýše.

Čís. 737.

Předražování (zákony ze dne 17. října 1919, čís. 567 a 568 sb. z. a n.)

Změnil-li veřejný obžalobce po zahájení hlavního přelíčení původní návrh na odsouzení pro přečin řetězového obchodu v návrh na odsouzení pro zločin řetězového obchodu, není vyloučeno, by nebylo i nadále postupováno dle § 13, odstavec první, zákona o soudech lichevních.

Tabák jest předmětem potřeby.

Předchozí odsouzení pro přečin zakládá zločinnou kvalifikaci druhého odstavce § 11 čís. 4 lich. zák. pouze tehdy, byl-li pachatel v době, kdy spáchal čin, o nějž nyní jde, pro předchozí přečin již potrestán.

(Rozh. ze dne 18. února 1922, Kr I 174/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Jičíně ze dne 11. prosince 1920, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem řetězového obchodu dle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil však z moci úřední dle § 290 tr. ř. napadený rozsudek a uznal obžalovanou vinnou pouze přečinem § 11 čís. 4 lich. zák.

Důvody:

Opíraje se o důvod zmatečnosti dle § 281 čís. 4 tr. ř., cítí se obžalovaná stíženou tím, že, když po zahájení přelíčení veřejný obžalobce byl obžalobu, vznesenou na ni původně pro přečin řetězového obchodu, pokud se týče pletich ve smyslu § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. a pro přestupek předražování ve smyslu § 7 čís. 1 téhož zákona, změnil v ten smysl, že navrhl, aby obžalovaná na místě naznačeného přečinu uznána byla vinnou zločinem ve smyslu § 11 čís. 4 druhého odstavce zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., usnesením lichevního soudu nebylo vyhověno návrhu obhájce obžalované, aby bylo provedeno přípravné vyšetřování a aby hlavní přelíčení bylo za tím účelem odročeno, nýbrž bylo rozhodnuto, že hlavní přelíčení bude provedeno dle § 13 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. z. a n. Námitka je neodůvodněna. Státní zastupitelství navrhlo dne 6. listopadu 1920 ve smyslu § 13 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. z. a n., aby obžalovaná byla uznána vinnou shora naznačeným přečinem a přestupkem, s návrhem pak spojilo další návrh ve smyslu § 23 odstavec třetí vládního nařízení ze dne 11. listopadu 1919, čís. 597 sb. z. a n., aby se ihned konalo hlavní přelíčení. To se také stalo, a i když pak po zahájení hlavního přelíčení bylo zjištěno, že obžalovaná byla již právoplatným rozsudkem krajského soudu v Jičíně ze dne 18. září 1920 uznána vinnou mimo jiné i přečinem řetězového obchodu a pletich ve smyslu § 11 čís. 4 lichevního zákona a odsouzena k tuhému vězení na dobu 6 měsíců, že tedy jednání, kladené jí za vinu, zakládá, jak soud za to měl, skutkovou podstatu

zločinu dle § 11 čís. 4, druhý odstavec lichevního zákona, nebyly ani žádný zákonný předpis ani žádná zásada řízení na závadu tomu, aby hlavní přelíčení o obžalobním návrhu, onomu zjištění přiměřeně změněném, nebylo ihned provedeno. Že k onomu dřívějšímu odsouzení obžalované došlo, popíráno nebylo, podezření proti ní zůstalo stejně důtklivým, jakým bylo v době původního návrhu, důkazy zůstaly rovněž tytéž a nešlo konečně o zločin, na nějž by byla obžaloba navrhovala potrestání aspoň pětiletým trestem na svobodě, nýbrž o zločin, o němž se dle § 12 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. z. a n. koná řízení před sborovým soudem první stolice téhož složení, v němž rozhoduje se i o přechynech. Potřeba, aby bylo konáno vyšetřování ve smyslu prvního odstavce § 14 právě citovaného zákona, se nejevila, obhájce svého návrhu nijak neodůvodňoval, byl proto návrh ten lichevním soudem právem zamítnut a líčení o změněné obžalobě ihned provedeno. Podotknouti dlužno pouze, že návrhu, aby obžalovaná postavena byla před soud, příslušný dle § 12 shora citovaného zákona, o němž mluví stížnost, obhájce dle protokolu o hlavním přelíčení neučinil, návrh takový byl by však býval bezpředmětným vzhledem k tomu, že, jak již dříve bylo uvedeno, řízení o přechynech i zločinech koná se dle právě citovaného zákonného ustanovení před sborovým soudem první stolice téhož složení.

Důvodu zmatečnosti ve smyslu § 281 čís. 5 tr. ř., který zmatečnì stížnost číselně uvádí, vůbec neprovádí; nelze uplatňování tohoto důvodu zmatku spatřovati v námitce, že důvody rozsudku nezjišťují skutečnost, podle nichž by mohlo býti řečeno, že se obžalovaná dopustila zločinu dle § 11 čís. 4 lichevního zákona, kdyžť prý tím, že koupila tabák a cigarety a je dále prodávala, prý se dopustila pouhého přestupku ve smyslu důchodkového zákona. Tato námitka, kterouž stížnost vlastně již uplatňuje důvod zmatečnosti hmotněprávní dle § 281 čís. 9 a) tr. ř., jehož se rovněž dovolává, je však právně bezpodstatna. Předpisy trestního práva důchodkového (§§ 316 a 317 tr. zák. důch.) a § 53 předpisů pro trafikanty ze dne 10. června 1911, čís. 44.236, čís. 104 věstn. min. fin., nepřekážejí nikterak soudnímu potrestání takových jednání, která spadají pod pojem válečné lichvy, snad proto, že předmětem lichvy byl tabák nebo výrobky tabákové režie, tedy předměty státního monopolu. Neoprávněné obchodování tabákem a tabákovými výrobky je arci deliktem finančním, ježto porušuje finanční výsost státu, stává se však i činem trestným, podléhajícím právomoci obecných (lichevních) soudů trestních, jakmile poškozuje obecný zájem, který vyžaduje ochrany proti přílišnému využívání válečných poměrů. Byly tedy činem obžalované porušeny dva různé, na sobě neodvislé právní statky, z nichž každý vyžaduje zvláštní ochrany. Porušení každého z nich podléhá samostatnému potrestání, upravenému zvláštními předpisy. Nemohly tudíž ani v tomto případě předpisy trestního práva důchodkového býti lichevnímu soudu na překážku, uznati obžalovanou vinnou trestným činem ve smyslu lichevního zákona, jehož skutkovou podstatu v jejím jednání shledal. Stížnost namítá dále, že kuřivo, prohlašované lékařskými autoritami za škodlivé a nebezpečné zdraví, není předmětem potřeby, zejména že není potravinou ani předmětem denní potřeby. Také tato námitka postrádá vší podstaty. Nehledě k tomu, že pojem předmětu potřeby není vzhledem k definici § 1. lichevního zákona omezen jen na potraviny a že zákonné ochrany

nepoživají jen předměty potřeby denní, neodnímá kuřivu povahy předmětu potřeby ani okolnost, že porůznu může kouření, zejména hořduje-li se mu v míře přespřílišné, míti v zápětí účinky, lidskému zdraví škodlivé. Pojem předmětu potřeby zahrnuje v sobě také všechny věci, jichž používání je vzhledem ke zvykům a osobním náhledům potřebou značné části obyvatelstva. Spotřeba tabáku vzrostla v poslední době značně a mnohým stal se tabák předmětem potřeby přímo naléhavé. Kladou obtížné poměry, vyvolané válkou, na sílu a vytrvalost obyvatelstva tak značné požadavky, že se stala nutnou potřeba prostředků, jež jsou způsobilými, je třeba jen dočasně vzpružiti. Tuto vlastnost má nepopíratelně i tabák; jeho namnoze blahodárné působení vyváží zajisté účinky nepříznivé, které kouření za jistých předpokladů může míti v zápětí. Bylo tudíž zmateční stížnost obžalované jako ve všech směrech bezpodstatnou zavrhnouti.

Nalézací soud shledal v jednání obžalované skutkovou povahu zločinu řetězového obchodu dle § 11 čís. 4 lichovního zákona, protože prý již byla potrestána pro přečin řetězového obchodu. Z dotyčných spisů jest patrné, že obžalovaná odsouzena byla rozsudkem ze dne 18. září 1920 pro přečin dle § 11 čís. 4 a přestupek dle § 7 čís. 1 lich. zák. do tohoto vězení na šest měsíců. Trestný čin, o nějž se nyní jedná, spáchala však obžalovaná, jak vidno z data trestního oznámení, již před 11. září 1920, tedy dříve, než odsouzena byla zmíněným rozsudkem pro přečin (přestupek) předražování. Obžalovaná nebyla tedy v době spáchání trestného činu, o nějž se nyní jedná, pro dřívější trestný čin ještě odsouzena, tím méně ovšem potrestána, jak toho vyžaduje druhý odstavec § 11 čís. 4 lich. zákona, takže nalézací soud jednání obžalované podřadil nesprávně pod skutkovou povahu zločinu dle citovaného právé ustanovení. Bylo tedy v neprospěch obžalované nesprávně užito zákona, pročez bylo rozsudek z moci úřední dle § 290 tr. ř. jako zmatečný zrušiti. Ježto pak trestné jednání obžalované, jak rozsudkem nalézacího soudu zjištěno, bylo způsobilé stupňovati ceny kuřiva, tedy předmětu potřeby, a ježto obsahuje i jinak veškeré známky skutkové povahy přečinu pletich dle § 11 čís. 4 odstavec první zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., rozhodl nejvyšší soud ihned ve věci samé a uznal obžalovanou vinnou tímto přečinem.

Čís. 738.

Podílnictví na krádeži.

Pro zločinnou kvalifikaci dle § 186 lit. a) tr. zák. jest lhostejna cena věcí, které podílník ukryl, na sebe převedl nebo kterým opatřil odbyť.

Lhostejno (§ 186 lit. b) tr. zák.), že věci byly pouze jedenkrát ukryty, pachatelem na sebe převedeny neb v odbyť dány.

(Rozh. ze dne 18. února 1922, Kr II 11/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku expositury krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 3. prosince 1920, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem podílnictví na krádeži dle §§ 185, 186 lit. a), b) tr. zák.